

ЦЪРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

ПЪРВИТЕ ПЪРТУРКИ: „Духовна култура“, списание за религия, изкуство и наука, и „Книжици за деца“.

АБОНАМЕНТЪ: I. За учители и ученици: за година на два пжти (абонанментът е само годишнен); за година 120 лева (платими на едн пжти); за 6 месеца 70 лева (платими на едн пжти); за 3 месеца 40 лева (сжщо); II. За чужбина (абонаментът е само годишен и въ предплата): 350 лева (за Турция 3 турски лири, а за Америка 2 долари). Всичко, което се отнася до „Църковенъ Вестникъ“ и притурките, да се

адресира до Редакцията (Синодална Палата); непомъстени ръкописи за седмичното издание не се повръщатъ. Всички парични суми да се изпращатъ до Администрацията. Обявления, само предплатени, се печататъ на последнитъ страници. Плаща се: 10 лева за заглавие, 5 лева за дата, 5 лева за подписъ и за всъка останала дума по 2 лева. Официалнитъ обявления на църковнитъ учреждения се изпращатъ направо въ Администрацията; частни обявления се приематъ и чрезъ агентитъ; последнитъ получаватъ 30% отстъпка.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. † Софийский Стефанъ. — Предстоящи задачи.
2. Повече жетвари! — Д. Ивановъ.
3. Основни линии на Вжтрешната мисия. — Б. п. Стоименовъ.
4. Бележки върху Проектоустава на Българската Православна Църква (II). — S. W.
5. Бележки и отзиви.
6. Седмиченъ прегледъ на събитията.
7. Сказки и събрания.
8. Книги.
9. Църковна и обществена лѣтопись: I. У насъ; II. Въ чужбина.

† Софийский Стефанъ.

Предстоящи задачи¹⁾.

Господа делегати!

Най-сърдечно, съ чувство на свещена радост ние поздравяваме Васъ, членоветъ на Ржководния Комитетъ на Всемирния съюзъ за международно приятелство чрезъ църквитъ, съ традиционното и благословено „добре дошли!“ между насъ. Дължимъ да ви увѣримъ, че нашата скромна столица изпитва особено настроение отъ вашето пребиваване въ нея. Тя охотно ще стори потрѣбното, за да намѣрите въ нейното искрено гостоприемство всички условия, необходими за успѣха на дѣлото, което днесъ ни събира за съвмѣстна работа. Доволни и радостни, че Ви виждаме между насъ, ние Ви молиме да се чувствувате като у дома си. Всеблагиятъ Господъ Богъ, Комуто вседушевно бла-

годаримъ за Вашето пребиваване въ престолния ни градъ и за дѣлото, което ни обединява и свързва въ една жива духовна челядь, да изпълни всички участници на тая Софийска конференция, първа въ православния изтокъ, съ онова апостолско вдъхновение, съ каквото преди 16 вѣка бѣха събрани въ тоя благословенъ градъ великитъ отци и учители на Светата Вселенска, Съборна и Апостолска Църква, за да затвърдятъ и оживотворятъ решенията на първия вселенски съборъ, да покажатъ величието, правотата и истиността на православието предъ бушуващата Ариева ересь и най-главно, да запазятъ въ сила и слава църковното единство. Тѣ сториха това достойно. Вие, не се съмняваме въ това, добре знаете историческия фактъ, че двадесетъ години следъ събора въ Никея, въ 345 г., Сердика, днешна София, стана вторъ центъръ въ лѣтописитъ на вселенското и помѣстно църковно устройство и законодателство и по тоя начинъ Никейскиятъ вселенски съборъ тѣсно се свърза съ първия помѣстенъ Сердикийски съборъ. Върху дѣяния на тия два отъ вселенско значение църковни събора се изгради и утвърди единството на Св. Христова Апостолска църква. Въ Сердикийския съборъ великиятъ светителъ Атанасий Александрийски окончателно изобличи и срази лъжеучението на Ария, защити своитъ тезиси до степенъ да останатъ на вѣчни времена непоклатна основа на православното догматическо богословие, на вселенското църковно единство. Въ началото на 5 вѣкъ Сердика се преименува въ името на Премждростта — София. Това име тя получи отъ величествения храмъ, построенъ тукъ и посветенъ на Божията Премждростъ, който храмъ, слава Богу, и днесъ украсава благославя и оживотворява престолния ни градъ. Наследницата на Сердика—София—е достойна за наследството си, тя съ тактъ и умение дълго време е играла роля на важенъ международенъ и междуцърковенъ центъръ, въ който се кристализуватъ и локализуватъ теченията и мирогледитъ на Изтокъ и Западъ. И следъ злополучната 1054 година, дори и досега, Софийската църковна лѣтопись е занимавала и занимава голѣмитъ центрове Византия и Римъ. Бидейки географски и духовно поставена въ ролята на връзка между Западъ и Изтокъ и обратно, София е много честита и радостна и днесъ, че може да ви представи своята

¹⁾ Речь, произнесена отъ Негово Високопреосвещенство Софийския митрополитъ г. г. Стефанъ при откриването на конференцията на Всемирния съюзъ за миръ и приятелство чрезъ църквитъ.

история, своята дълбока вѣра въ Христа и Църквата Му, за да имате благодатната възможност безпогрѣшно да строите светото дѣло, за което Божествениятъ Синъ стана чловѣкъ и принесе Себе Си въ изкупителна жертва.

Тая историческа София ви посрѣща съ открити обятия. Тя се възхищава и вдъхновява отъ идеала, който лежи въ основата на Всемирния съюзъ за международно приятелство чрезъ църквитѣ. Ней, а чрезъ нея и на цѣлия български народъ сж близки разбиранията и действията на Съюза: *човѣчеството да тури ножа въ ножницата, да престане да се тероризува въ ролята на победители и победени, на силни и слаби, на бедни и богати.* България искрено желае да види всички народи и държави озарени и осветени въ Христовата правда и истина, заживѣли подъ стрехата на Неговия благодатенъ миръ и преизпълнени въ отношенията си съ нѣжността, топлотата и искреностъта на Неговата вѣчно-царствуваща любовъ...

Имайки предъ видъ това, Вие добре схващате защо се ползуваме съ свободата и правото отъ името на цѣлия български народъ да ви поздравимъ съ „добре дошли!“ въ нашата страна и да ви увѣримъ, че не по протоколъ и за форма ние сме участници въ Съюза, който ни събира на съвмѣстна работа, както въ миналото, тъй и сега, и за бждеще, а по убеждение, по вътрешни духовни и нравствени подбуди и съображения, по повелението на Св. ни Православна Христова църква, която не престава да се моли за съединение и единство въ вѣрата, за постижението на великия Евангелски идеалъ: *едно стадо съ единъ Пастиръ.*

Голѣмитѣ проблеми, които стоятъ предъ насъ, които съставляватъ обектитѣ на предстоящитѣ заседания и които ще влѣзатъ въ историята на Съюза ни, като актове на Софийската конференция, нека се надеваме, че съ ревността и силата на Сердикийскитѣ свети отци ще бждатъ основно проучени и правилно решени, та, както тогава, така и сега, Светата Христова Църква ще излѣзе пакъ отъ тоя исторически градъ победителка надъ тъмнитѣ сили и ржководителка на живота по пжтя на правдата, истината, мира и любовъта, които сж Алфа и Омега на Новозаветната сграда отъ Божественото домостроителство.

За никого не е тайна, че разоржжението, ревизията на договоритѣ, трагедията около сждбата на малцинствата сж най-парливитѣ, най-сложнитѣ, най-деликатнитѣ, най-опаснитѣ и най-неотложнитѣ въпроси на нашия бурливъ вѣкъ. Но заедно съ това не е тайна и великата истина, че нѣма нищо опасно, страшно и невъзможно за човѣка, колчемъ дейността му се ржководи и насочва отъ всеблагата воля Божия. А понеже нашето дѣло е дѣло за славата на Бога, за величието и напредъка на Св. Му Църква, ние твърдо вѣрваме, че безбедно ще минемъ Сцила и Харидба и ще достигнемъ тихото пристанище, отъ гдето ще дадемъ тъй многожеланата и тъй нетърпеливо очакваната рецепта за свѣтовното разоржжение, за мждрата и справедлива ревизия на договоритѣ и за безболезненото лѣкуване горчивата сжда на малцинствата.

Мислимъ, че тукъ му е мѣстото, предъ това избрано общество и предъ това историческо събрание, високо да заявимъ, че нашата измжчена родина е почти обезоржжена и малкото оржжие, съ което разполага, безъ всѣко двоумение и

колебание готова е да го преработи за стопански цели, стига всички народи и държави да трѣгнатъ по тоя възродителенъ и спасителенъ библейски пжтъ: *топоветѣ и ножоветѣ да се прековатъ въ орала и сърпове...*

А що се касае до ревизията на договоритѣ, до тежкото положение на малцинствата, смѣтаме, че не може и не бива да се отлага повече процеса, който трѣбва да възстанови потѣпканото право и да възвърне отнетата свобода. Ние сме щастливи, че въ нашитѣ предѣли нѣма чужди земи и нѣма потиснати малцинства, ала сме много нещастни, че скжпи и живи части отъ нашето отечество сж откъснати отъ неговата цѣлостъ и че милионъ и половина българи не се радватъ на свободата си, отнета имъ е възможността да се радватъ на матерния си езикъ.

Поставянето на тия капитални и сждбоносни за свѣтовния миръ въпроси въ дневния редъ на Софийската конференция и по-частно предъ образуваната специална комисия за малцинствата, която за пръвъ пжтъ тукъ ще почне да функционира, изпълва душата ни съ добри надежди. Ние вѣрваме, че ще се направятъ крачки напредъ, за да се дойде до положението да бжде развързанъ Гордевиятъ възелъ и отстраненъ злиятъ гений, които раздѣлятъ човѣчеството на враждуващи и воюващи лагери, за да се възцари най-после братството, за което Богъ е създалъ и благословилъ човѣка, ако последниятъ върви не по плътъ, а по духъ.

Преди да приключимъ нашитѣ скромни приветствия, разсждения и благопожелания по случай откриването на Софийската ни конференция, нека ни бжде позволено да направимъ едно приятно, едно насърчително и ободрително съобщение на членоветѣ на Ржководния комитетъ на Съюза ни. Отнася се до нашитѣ отношения съ Югославия. Вие си спомняте, че въ Авиньонската ни конференция, 1929 година, предъ сжщия тоя комитетъ ние съ специаленъ меморандумъ се тжжихме за несносното положение на българскитѣ малцинства, особено за она моментъ въ Югославия и търсѣхме защитата и покровителството на живата християнска съвестъ въ лицето на нашия всемирненъ съюзъ. Следъ обстоятелни обсждания и посрѣдничества отъ ваша страна, двата национални Съвета—Югославиянскитѣ и Българскитѣ, решиха да постъпятъ непосредствено къмъ изучаване и разрешаване на тоя тъй болезненъ, тъй деликатенъ и жизненъ въпросъ за отношенията между Югославия и България, за мира на Балканитѣ, въобще за мира на Европа, пкъ ако искате и за честъта и авторитета на Съюза ни. За случая се подписа надлеженъ протоколъ, който се вписва въ актоветѣ на конференцията. По редъ причини, които считаме за излишно да упоменуваме сега тукъ, вие ги знаете и отъ рапортитѣ ни и отъ доклада ни въ Кембриджската конференция, нашата среща, нашата уговаряна конференция не се състоя и задължението по протокола отъ Авиньонъ оставаше неизпълнено. И може би, когато мнозина бѣха справедливо загрижени какво ще стане съ това задължение, какъ ще трѣбва да се излѣзе отъ това комплицирано положение, което поставяше Югославиянския и българския национални съвети едва ли не въ положение на неприязнь, когато мнозина мислѣха, че има нѣщо непроходимо и непрео-

долимо, слава и благодарение на Бога, въ края на м. априлъ и въ началото на м. май, т. г., двата национални Съвета—Българскиятъ и Югославянскиятъ, чрезъ своитѣ първи деятели се срещнаха въ нашата търпелива София и братски се разцѣлуваха при постигнато единодушие, изразено въ резолюцията: да се зачитатъ правата на малцинствата, да имъ се гарантира свобода на съвестта, да се работи за едно реално споразумение между двата братски народа и дветѣ братски държави при гарантирани условия: Никой никога да не принуждава да се отказва отъ националната си принадлежност, пълна свобода на националното съзнание, езикъ, вѣра, книга и пр. и открита борба срещу всѣки опитъ за явна или тайна асимилация.

Днитѣ отъ 28 априлъ до 8 май 1933 година, въ които дни неуморно и искрено работиха двата съвета, ще останатъ исторически дни, защото въ тия дни свещената истина и историческата правда надвиха братоненавистничеството, въ полза на братолюбие, политиката отстѣпи на вѣрата и благочестието.

Резолюцията на тая безспорно отъ голѣма важностъ конференция Ви е добре известна, защото Ви бѣше незабавно изпратена следъ закриването на конференцията. И ако сега споменуваме за тая резолюция, това правимъ съ цель още веднѣжъ да посочимъ нейната важностъ и да заявимъ предъ това ржководно събрание, че съ тая резолюция не е изчерпанъ въпросътъ, който заслужено занимава двата съвета и васъ отъ Авиньонъ насамъ, а че тя става основа, върху която тепърва ще има да градиме нашето миролюбиво дѣло за свободата и благоденствието на двата братски народа, на дветѣ близки църкви и държави, Югославия и България. Ние Ви декларираме, че схващаме това дѣло за божествено, работимъ върху него съ най-голѣма искреностъ и вѣра, че здравиятъ разумъ, правото, справедливостта и жизненитѣ интереси на благоденствието, мира и любовта въ полето на свободата и взаимопомощта ще възтържествуватъ. Ето ви, мили мои приятели, единъ благороденъ цвѣтъ отъ жизненото дърво на Съюза ни, който, нека молимъ усърдно Вседържителя Бога, да не бжде обруленъ отъ стихийтѣ на разрушението, а да ни зарадва съ изобиленъ плодъ.

Като Ви поздравяваме още веднѣжъ отъ името на Националния ни Съветъ, отъ името на столичани и отъ името на всички наши сънародници съ сърдечното българско „добре дошли!“ у насъ, отъ всичката си душа Ви пожелаваме най-весело и най-ползотворно прекарване времето между насъ. Дано всѣки придобие и вложи въ паметта си мили, скжпи и незабравими спомени за нашата малка България, която искрено почита и високо адмира Васъ, Вашитѣ родни страни и дѣлото, което Ви събра на работа подъ нашето кебе. Въ заключение трѣбва да Ви изповѣдаме, че нашата мисълъ, нашето сърдце, цѣлото наше сжщество е обзето отъ една гореща молитва, смирено възнасяна къмъ Престола на Всеподателя Бога, Той, по неведомитѣ Си пжтища, да излѣе согуба благодать върху всички насъ, за да работимъ въ откриваната сега софийска конференция съ усърдието и ревността, съ пламенната вѣра и твърдото изповѣдание на св. Сердикийски отци, та и ние, подобно на тѣхъ, да извършимъ дѣла, угодни Богу, полезни за Св. Му Църква и спаси-

телни за насъ, за Съюза ни, за цѣлия човѣшки родъ. Нека Ссфийската конференция внесе въ лѣтописитѣ на Съюза ни свѣтлитѣ страници на неговото възхождение къмъ чертога на великия идеалъ, който го роди за животъ и дейностъ въ полето на социалната служба на Св. Вселенска, Апостолска, Христова Църква.

Божие то благословение да бжде съ всички насъ! Аминъ!

Повече жетвари!

Излишекътъ отъ умствени работници започва да се чувства и въ Църквата. Десетки млади, енергични и способни семинаристи и вишисти богослови чакатъ „возмущение воды“ и въ това счакване губятъ днитѣ си, ентузиазма и работоспособността си. Въ сжщностъ, парадоксално е да се мисли, че има църковенъ умственъ пролетариатъ. Не бива да се забравя, че безработица има тогава, когато се задрѣстятъ всички ресори на обществения механизъмъ, когато за едно мѣсто се покажатъ нѣколко кандидати. Така ли е въ Църквата, която въ своята видима сжщностъ, е преди всичко едно общество, една срганизация съ свой сложенъ механизъмъ и още по-сложни нужди, особено въ днешното време на религиозенъ и мораленъ упадъкъ. Ако една нищо и никаква организация, една нищожна фракция на разцѣпила се партия се грижи да задоволи и последния си, най-негодния членъ, за да го използва, какво трѣбва да прави Църквата, която не е партийна, дори не е човѣшка организация и не храни душитѣ на хората съ временни и не винаги ценни идеи, а съ божествено и вѣчно, спасително учение? Най-последно, да оставимъ настрана удивителната дисциплина и загриженостъ за преуспѣване, бѣсната агитация на политическитѣ партии, които въ повечето случаи иматъ на знамето си само нѣкъс изкълчена християнска идея. Да погледнемъ какво правятъ въ това буреносно време другитѣ религиозни общини, чиито мисyonери и проповѣдници отдавна сж нагазили и въ нашата църковна нива. Наистина, никой не може да отрече, че и ние работимъ. Една свежа вълна отъ църковенъ идеализъмъ залива напоследъкъ вѣрващето българско общество. Огромна роля изиграха и играятъ въ днешното критическо време Православнитѣ християнски дружества и усилията на отдѣлни вдѣхновени служители на Църквата. Все пакъ не бива да забравяме, че задачата на Църквата, на Българската църква срѣдъ възраждащия се български народъ е много по-голѣма. Не бива да си правимъ илюзии, че българскиятъ народъ отъ села и градове е истински *православенъ, християнски*. Не отъ догматическо, а отъ нравствено гледище и отъ гледище на мировъзрението, съ което влизатъ въ живота младитѣ поколения, този народъ се обезвѣрява отъ день на день и вѣрви къмъ една модерна езическа *религия*, която въ сжщностъ не е никаква религия, а е едно победоносно шествие на разюздени страсти и апетити, на всички *седемъ смъртни грѣхове*. Ако искаме да опредѣлимъ съ две думи това ново увлечение на нѣкога кръстения въ велики подвизи жертвенъ български народъ, трѣбва да го наречемъ *култъ на живота*. Езически култъ, разбира се, защото

нашият народ не върви днес по стъпките на Ологова, Който и днес тихо, но чуго за всички, „които иматъ уши“ казва: „Азъ съмъ пжтьтъ, истината и животътъ“. Трѣбва да бждемъ справедливи и да признаемъ, че въ хаоса отъ нежени партийни борби и обществени програми, проблѣсватъ тукъ-тамъ свѣтли умове и чисти съвести, че мнозина *герои на духа* намиратъ унижителна смъртъ или дочакватъ пълното розочарование отъ своитѣ усилия, защото следъ дълги борби пакъ не виждатъ зората на истинското възраждане на българския народъ и съ угаснали очи не зърватъ далечната свѣтина и потъватъ въ обществената калъ. Не е необходимъ голѣмъ философски умъ, за да се разбере, че причината на тази безпжтица въ обществения ни животъ е липсата на вѣковни институти и традиции, на столѣтно възпитаване на народа ни. Историята на нашия народъ ни сочи едно голѣмо черно петно — турското робство — което едва ли не е изродило потомцитѣ на славнитѣ, силни български витези. Социологията навѣрно ще признае, че нашитѣ народни будители сж издѣнки на неугасналата още народна мощъ и, че единствениятъ възпитателенъ *вѣковенъ* институтъ на българския народъ, това е родната Църква, която 1000 години *непрекъснато* (защото и презъ време на дветѣ робства тя е запазила авторитета си предъ народа и е била единствена крепителка на духа му) е сжществувала заедно съ него като етническа цѣлостъ съ голѣми културно-исторически задачи. Днесъ, а може би и по-рано е трѣбвало да стане това, тѣзи задачи трѣбва да се изпълнятъ. Не е вѣрно, че Църквата е отживѣлъ институтъ. Отживѣли сж разбиранията на нѣкои за Църквата. Има и модерни предрасждѣци. Ако на такива хора, които живѣятъ съ предрасждѣка, че Църквата е отживѣлъ институтъ имъ се *преведатъ* на *съвремененъ, понятенъ* езикъ всички понятия, съ които Църквата борави въ религиозно-нравствения животъ на християнитѣ, тѣ ще ослѣпѣятъ отъ блѣсъка на „новигѣ“ идеи, ще онѣмѣятъ отъ чудого на благодатната сила. Нима Толстой не удиви свѣта като въплоти въ гениалното си слово *само етиката* на християнството? А не е ли Достоевски *най-православниятъ* християнски писателъ? А Достоевски днесъ *занимава* цѣлъ свѣтъ. Огвждъ и отсамъ океана се основаватъ семинари, дружества и академии, които си поставятъ за целъ да изучатъ добре само съчиненията на Достоевски. Основаватъ се специални издателства за превеждане и преиздаване на неговитѣ съчинения. А Достоевски е написалъ *най-блестящата* и *най-съвременната* защита на Православната църква не само предъ безбожници и комунисти, но и предъ католици и протестанти. Който е чель неговия „Дневникъ писателя“, добре знае това. И все пакъ, чудно! Достоевски е признагъ гений, неоспоримъ авторитетъ по много въпроси изъ живота на отдѣлната личность и на обществото и все пакъ — какъ спечели отъ това Православието? *Най-напредъ* въ родината на великия писателъ стѣпкаха „сждѣтъ съ драгоценната течность“. „Пророкъта на революцията“ издѣхна въ предчувствие за бурята, която застрашава отечеството му и при все че мнозина го разбираха и харесваха, неговото S. O. S. остана да отеква въ кързавитѣ и задимени простори на безбрѣжна Русия и на цѣлия свѣтъ. Въ нашата малка Бъл-

гария този зовъ е отдавна възприетъ съ радостъ, съ готовность да се зработи на време за едно действительно възраждане въ духа на православната култура на българския народъ, който е достатъчно подготвенъ въ миналото за това. Трѣбва само работа. Моряцитѣ сж готови. Корабътъ на родната църква се люлѣе отъ мъртвото вълнение, предизвикано отъ скрити и тъмни, но добре известни сили. Платната се вдигатъ и плуцатъ отъ пожтния вѣтъръ. Трѣбватъ жилави рѣце и зорки очи, за да бжде спасенъ българскиятъ народъ отъ бурята, която го застрашава. На спасителния корабъ той трѣбва да мине неврѣдимъ по гърба на „ярснитѣ вълни“ и да стигне свѣтналия просторъ на безбрѣжното спокойно море, своето съ толкова скжпи жертви изкупено свѣтло бждеще. Ето това е поезията и философията на въпроса. Но това сж само думи и цѣлостната личность никога не трѣбва да се опива отъ тѣхъ. Трѣбва дори да се възмушава, когато чуе приспивната имъ мелодия. Друго ни трѣбва. *Дѣла, дѣла, и пакъ дѣла! Това вече е, както казватъ, прозата, действителността!* Но нали действителността е всичко? Нали само въ нея има и проза и поезия, и отвратителни и пленителни картини?

Ние всички знаемъ, че Евангелието е съкровищница отъ бисери и не е необходимо да бждемъ гениални като Достоевски, за да ги покажемъ на „по малкитѣ си братя“ и да ги възродимъ чрезъ тѣхния блѣсъкъ. Ето това вече спада къмъ проповѣдническитѣ задължения на служителитѣ на Църквата. Архипастери и пастири неуморно проповѣдватъ. Но какво сж тѣхнитѣ слова въ морето отъ всевъзможни демогии и лъжеучения, въ които е плувналъ народътъ ни? А колко специални проповѣдници имаме ние? Свещеникътъ не е само проповѣдникъ, пакъ и не всѣки свещеникъ е подготвенъ за тази толкова трудна, особено днесъ мисия. Имаме ли ние поне въ всѣка епархия мисионеръ-проповѣдникъ? Ако имаме, или ако въ най-скоро време ще имаме, достатъченъ ли е той? Какво може да направи, напр., за една година? Като организация Църквата трѣбва да създаде преди всичко една гжста мрежа отъ свои вътрешни мисионери, още повече, че вече сжществувва специална служба за това.

На първо време е необходимо да се назначи въ всѣки градъ поне по единъ мисионеръ-проповѣдникъ, освенъ епархийския, който не стои на едно мѣсто, и този градски проповѣдникъ ще бжде първия помощникъ на свещеницитѣ въ тѣхната организационна и културно-просвѣтена дейность. Съ това не се учредява една ново длъжность, която само ще тежи на църкорния бюджетъ. Нѣколко градски църкви *лесно могатъ да издържатъ единъ младъ богословъ*, който ще се занимава само съ устройване на сказки и събрания, съ произнасяне на проповѣди, ржководене на християнски дружества и братства. Има и една друга хубава страна така разрешената „криза“ за мѣста въ църковното ведомство. Желаетитѣ да приематъ свещенически санъ по този начинъ *стажуватъ* при църквитѣ и предврително се запознаватъ съ всички сложни отговорности на пастирското служение и, най-важното, биватъ правилно оценявани споредъ дейността, която сж проявили като градски проповѣдници и поведението си, дали сж достойни да приематъ ржкоположение.

Нѣма защо да си затваряме очитѣ предъ действителността. Имаме много примѣри за неполучливи ржкоположения. Мнозина хвърлятъ расото или служатъ за присмѣхъ, или, най-лошото, работятъ съ думи и дѣла противъ Църквата. А тѣ сж по-вредни отъ външнитѣ врагове, защото, когато се озлобятъ, знаятъ какво да говорятъ, за да изложатъ престижа на своитѣ довчерашни събратя и началници.

Стажуването при църквитѣ ни е завещано отъ хубавата църковна традиция на миналото. Иподяконитѣ сж били именно такива стажанти, които, независимо отъ своята църковно-обществена дейностъ, сж се готвили за бждещи свещеници.

Ето нѣколко *реални, лесно изпълними* идеи за развиване на една двойко полезна дейностъ. Църквата, преди всичко, като организация, скъпи и цени своитѣ хора, а тѣ отъ своя страна ще ѝ поднесатъ младитѣ си възторжени сърдца, ще *приложатъ* придобитата въ Богословския факултетъ мъдростъ и по такъвъ начинъ ще станатъ авангарда на една млада църковна спасителна армия, която трѣбва да възстанови авторитета на Църквата предъ народъ и общество и да изведе българския народъ, чрезъ религиозно-нравствено възпитание, къмъ по-щастливи хоризонти. Не се ли направи нѣщо въ този духъ, всуе се боримъ за запазването на Богословския факултетъ. Той може да ни създава отчаяни младежи, които, макаръ и религиозно настроени, ще почнатъ да странятъ отъ църковнитѣ срѣди, а това вече е най-лошото. Нека си ги кажемъ тѣзи работи направо въ очитѣ, за да не бждемъ изненадани. Идеализмътъ на младитѣ трѣбва да се поддържа и използва на всѣка цена и съ всички срѣдства. Особено, когато нуждата отъ работници на Христовата нива е въпиюща, не трѣбва да чакаме никакво предупреждение на живота и не трѣбва да се ржководимъ отъ никакви странични съображения.

Д. Ивановъ.

Основни линии на Вътрешната мисия¹⁾.

У насъ за вътрешна мисия се заговори едва преди една година. Тогава се създаде и специално ржководство на Вътрешната мисия при Св. Синодъ. Но това не ще рече, че до това време Българската православна църква не е вършила вътрешна мисия. Напротивъ, нашата църква винаги е гледала съ дълбока загриженостъ върху тази своя най-важна обязаностъ. Само че нейната дейностъ въ това отношение е била неорганизирана. Съ създаването на специално ржководство Св. Синодъ на Българската правосл. църква цели да постави началото на една организирана работа въ областта на своята Вътрешна мисия.

Що е „Вътрешна мисия?“ — Нѣкои теоретици на В. М. опредѣлятъ нейната сжщностъ като „*помагаще християнство*“ („*Helfendes Christentum*“ — *Wichern*) или като „сборъ отъ дѣлата на спа-

сващата любовъ“ (*Wichern*). Тѣзи опредѣления изхождатъ отъ богословскитѣ срѣди на протестантска Германия, която, собствено, се смѣта за родина на „Вътрешната мисия“ въ днешния смисълъ на тая дума, т. е. на организираната В. М. Тѣй приблизително разбиратъ сжщността на В. М. и нѣкои православни богослови. В. М. има да преодолява бедствия отъ религиозно-нравственъ, материаленъ и социаленъ характеръ. *Цельта* на В. М. е: да спечели застрашенитѣ, заблуденитѣ и отпадналитѣ отъ Църквата Христова членове пакъ за самата църква, да подпомага слабитѣ, да се грижи за болнитѣ и да води борба за победа надъ силитѣ на тъмнината, пречещи на християнския строежъ въ отдѣлнитѣ души, въ семействата, въ еноритѣ, общественитѣ групи, държавата. Вътрешната мисия има за целъ да помогне навсѣкжде, гдето има нужда отъ помощъ — въ всички случаи на вътрешна (духовна) и външна (тѣлесна) нужда, т. е. обектъ на В. М. е цѣлиятъ човѣкъ въ нуждаещия се членъ на Църквата и не само отдѣлния членъ на Църквата, а и цѣлия християнски колективъ. Имайки предъ видъ всичко това, ние бихме могли да опредѣлимъ сжщността на В. М. по следния начинъ: *Вътрешната мисия е просвѣтната, благотворителна и социална дейностъ на Църквата и на свободнитѣ християнски организации за религиозно-нравственото и материално подпомагане на нуждаещитѣ се членове на Църквата.*

Въ съответствие съ тѣй общо очертаната сжщностъ на В. М., дейността на последната се развива въ следнитѣ три насоки:

1. По отношение на зливитѣ на богоотчуждението и враждебнитѣ на християнството духовни течения, като *християнизация* и *апологетика*, често наричана „народна мисия“ (*Volksmission*).

2. Въ борба съ различнитѣ тѣлесни и душевни бедствия на отдѣлната личностъ и на цѣли слоеве, като *благотворителностъ* (*Ziebestätigkeit, Fürsorge, Wohlfahrtspflege*).

3. По отношение на голѣмитѣ народни бедствия и разпокъсването на социалната общностъ, като *социална работа* или „Обществена мисия“ (*Offentliche Mission*).

Кои сж по-конкретно обектитѣ на мисия въ тѣзи три области на дейностъ на В. М.?

1. **Религиозно-просвѣтна областъ** („Народна мисия“, „Християнизация и апологетика“):

а) Религиозно-просвѣтна работа срещу богоотрицанието и религиозния индеферентизъмъ, срещу организираното активно безбожие — проповѣди, сказки, диспути, курсове, недѣлни училища, уреждане на църковни читалища и библиотеки, уреждане конкурси между писатели и хора на изкуството за най-добре написана книга съ религиозенъ сюжетъ, за най-добре нарисувана религиозна картина, религиозно-музикални произведения и т. н., издаване на брошури, хвърчащи листове, вестници и списания, радио-сказки, кино.

б) Борба съ сектитѣ.

в) Борба срещу отрицателнитѣ прояви въ живота (срещу разврата, пиянството, грубото партизанство).

г) Откриване на църковно-православни пансиони за юноши и девизи, основаване и организиране на ученически и юношески правосл. хр. др-ва и правосл. хр. братства.

¹⁾ Резюме отъ реферата на ржководителя на Вътрешната мисия при Св. Синодъ, четенъ на конференцията на епарх. мисионери, състояла се на 11, 12 и 13 септември 1933 г. въ София.

д) Грижа за затворниците и падналите жени.
 е) Мисия по гаригите въ по-големите градове (цель: да се оказват услуги на пристигащи момичета и момчета от провинцията, които за пръв път идват, да бждат напътвани и предупреждавани за религиозно-нравствените опасности, които ги очакват въ големия град).

2. Благотворителна област:

а) Грижа за бедни, болни и безработни: откриване на трапезарии, приюти, болници, санаториуми, колонии.
 б) Грижа за глухо-нѣми, слѣпи, сакати, душевно болни.
 в) Грижа за бедните и изоставени деца и за децата, чиито майки ходят на работа.
 г) Откриване на християнски хотели.
 д) Създаване на благотворителни организации и организиране на благотворителността.
 е) Спестовни каси.

Социална област:

а) Грижа за смекчаване на социалните противоречия между класите и слоевете на народа.
 б) Създаване на християнски работнически синдикати и християнски производителни и потрѣбителни кооперации.
 Това сж въ общи линии многообразните области на дейност на В. М.

Какво е отношението на В. М. към другите дейности на Църквата?

Както вече изяснихме, В. М. има тамъ, дето има бедствия (Notstände), религ.-нравствени или материални, които Църквата трѣбва да преодолява. Но въ Църквата има дейности, които нѣмат никакво отношение съ преодоляването на бедствия и които служат, по-скоро, като опора на нейното битие, на нейното самоизграждане. Това важи на първо мѣсто за каноническата страна на Църквата, т. е. юридическия строеж на Църквата — енории, намѣстничества, епархии, синоди, служби и власти. Това важи сжщо и за редовното възвестяване на словото Божие, проповѣдта, богослужбните празници, извършването на таинствата и други църковни службени действия. Всичко това не сж мѣрки за преодоляване на бедствия, нито мѣроприятия на помагачата, спасяваща любов, но съвсем нормални и здрави жизнени прояви на църковния организъмъ.

Организация на Вътрешната мисия.

Специалното ржководство на В. М. при Св. Синодъ има предвид само т. н. „народна мисия“ (т. е. организираната борба срещу безбожието, сектанството и въобще отрицателните духовни течения срещу Църквата), т. е. само една от задачите на В. М.

Желателно е за въ бждеще ржководителите на отдѣлните области на В. М. (за сега у насъ специално ржководство иматъ Правосл. хр. братство и Ученич. правосл. хр. дружества, които, макаръ да спадатъ въ една от областите на В. М., не сж подчинени на ржководството на В. М. при Св. Синодъ, понеже ржководството на В. М. при Св. Синодъ, както се каза, завежда само една от областите на В. М.) да образуватъ единъ висш

мисионерски съветъ, който да е, собствено, ржководното тѣло на Вътрешната мисия при Св. Синодъ.

Органи на В. М. при Св. Синодъ сж епархийските мисионери, които чрезъ съответните епархийски началства сж въ връзка съ централното ржководство на В. М. Отъ тукъ, пакъ чрезъ съответните епархийски началства се даватъ известни общи директиви и насоки, надлежно одобрени отъ Св. Синодъ.

Работата на епархийските мисионери за сега трѣбва да се състои въ това, тѣ да бждатъ първите помощници на епархийския архиерей въ борбата срещу безбожието, сектанството и въобще отрицателните течения срещу Църквата, а тѣ сжщо да помагатъ и въ работата на Ученическите правосл. хр. д-ва и на Правосл. хр. братства въ епархията. Специаленъ правилникъ за правата и задълженията на епарх. мисионери ще се изработи по-нататъкъ, когато работата на В. М. се разрастне и нейните области се диференциратъ.

Главната стихия на В. М., обаче, е и трѣбва да си остане организираната християнска благотворителност и християнската социална дейност, които трѣбва да бждатъ подети специално, подъ единъ общъ планъ и ржководство. По тоя начинъ В. М. ще допринесе най-много за стихване на недоволствата срещу Църквата, споредъ които тя стоела като безучастенъ зритель предъ материалните и социални бедствия на масите и само по тоя начинъ Църквата ще допринесе най-много за разрешаване изобщо на социалния въпросъ, който днесъ за народите е загадката на сфинкса. Тя трѣбва да бжде разрешена, иначе тѣ ще загинатъ.

Атмосферата за В. М. у насъ е напрегната. Необходими сж запалителните слова и дѣлата на отдѣлни личности, за да се разрази тази наситена съ очаквания и надежди атмосфера въ проливенъ благодатенъ дъждъ . . . Ние днесъ трѣбва да издигнемъ високо позива за В. М. И нека се надѣваме, че той нѣма да прозвучи напразно, подобно на гласа на викация въ пустинята, а ще намѣри живо ехо въ сърдцата на мнозина. Срещу разрушителния нагонъ на толкова много и разнообразни течения противъ Църквата, ние трѣбва да издигнемъ В. М. като лозунгъ и съ своите скромни сили да направимъ и дадемъ за нейното изграждане всичко най-добро и най-хубаво, което можемъ да дадемъ.

Б. п. Стоименовъ.

Бележки върху Проектоустава за Българската Православна Църква.

(Продължение отъ бр. 32).

3. Още по-сериозно обсъждане заслужава въпросътъ по раздѣлението църковния диоцезъ на епархии. Споредъ чл. 4 на изработения отъ Комисията Проектоуставъ цѣлата област на Българския диоцезъ се раздѣля на 12 епархии, поименувани въ сжщия членъ. Това решение на Комисията вече се обсъждало еднажъ въ общото събрание на епархийските архиереи. Доколкото сведенията, проникнали въ обществото, сж вѣрни, било направено предложение, щото това число на епархиите да се намали. Ако това е вѣрно и ако това пред-

ложение се приеме, би се напразила една голѣма, а би могло да се каже, и сждбоносна грѣшка. Такова е мнението на вѣрнитѣ и предани на Църквата люде. Защото, — казватъ тѣ, — времената, въ които сега живѣе Църквата, сж времена на съблазни и поквара. Необходимо е, щото епархийскитѣ области да бждатъ, колкото е възможно, по-малки. Епархийскиятъ архиерей трѣбва да има възможността да вижда непосредствено своитѣ епархиоти по-често, за да може да влияе съ авторитета и словото си върху тѣхния нравственъ и духовно-културенъ растежъ. Още по-необходима е неговата близость до пастиритѣ църковни, та да ги вдъхновява и подкрепя въ борбата имъ съ съблазнитѣ и отрицателния духъ на времето. — Това наистина е една права и практична мисль. Защото въ една твърде обширна епархийска областъ епархийскиятъ архиерей нѣма възможность да стори това. А при липса на близко негово влияние върху пастири и пасоми нравствено-религиозниятъ растежъ ослабва. И тогава носителитѣ на отрицанието, порочността и сектантството лесно си пробиватъ пъть въ църковното общество.

Въ дълбоката древность епархийскитѣ територии сж били твърде малки. Въ диоцезитѣ на източнитѣ патриархати тѣ и сега сж такива. Църковното изпълнение въ нѣкои епархии тамъ едва *наброява до 30—50 хиляди* православни християни. Епархийтѣ въ диоцеза на Цариградския патриархатъ и толкова нѣматъ. Въ Еладската църковна областъ, при едно православно население отъ около 6 милиона души, до скоро се *наброяваха 70 епархии*. Казватъ, че сега тѣ били намалени на 34. А това ще рече, че на всѣка епархия се *падатъ по 175 хиляди* православни християни. Въ Югославия при едно, приблизително колкото Еладското, православно изпълнение има 26 епархии *или около 230 хиляди* православни въ всѣка епархия. Може би малко по-голѣми сж епархийтѣ въ Ромѣнската църковна областъ.

Въ диоцеза на Българската църковна областъ до сега е имало 11 епархии. Споредъ последнитѣ приблизителни изчисления въ тая областъ живѣятъ около $5\frac{1}{2}$ милиона православни. Раздѣлени на 11 епархии, на всѣка се падатъ по 475 хиляди християни. Но понеже нито териториитѣ на епархийтѣ, нито числото на вѣрващитѣ въ тѣхъ сж разпредѣлени равномерно, въ по-голѣмитѣ епархии числото на православнитѣ достига до 7—8 стотици хиляди души, а въ по-малкитѣ — 200—250 хиляди. А това начи, че епархийтѣ въ областъта на Българската православна църква, ако не териториално, то по числото на православно си изпълнение сж многолюдни отъ тия въ другитѣ православни църкви.

Като се има предъ видъ всичко това, би трѣбвало да се прави въпросъ не за намаление, а за увеличение числото на епархийтѣ. Законътъ се прави да служи не за година-две, а най-малко за цѣло столѣтие. Презъ това време и най-малкитѣ епархии ще станатъ прекомѣрно многолюдни. За епархийския архиерей тогава ще бжде твърде мжчно да изпълни своя архипастирски дългъ тѣй, както времето налага. При тия мисли и съображения, твърде разумно и основателно би било не само да се възприеме мнението на комисията за 12-тѣ епархии, но и да се увеличи това число съ една единица: $12+1=13$. Както се отдѣля частъ отъ прекомѣрно *голѣмата Софийска епархия*, за

да се възстанови закритата по-рано стара *Кюстендилска*, добре ще бжде тѣй сжщо да се отдѣли частъ отъ голѣмата Пловдивска епархия, която сега обема 4 административни окръжи и да се открие отново *древлепросиявшата Смоленска*, или *пъкъ Хасковска, епархия*. Тая епархия да обхване и всичкитѣ нови земи въ Родопския край.

Създаването на тая нова епархия трѣбва отъ всички да се признае за необходимо. Налага се отъ интереса на българската държава и на българската културна единность. Стотици хиляди българи, насилени нѣкога въ мисльта и въ чувствата си, днесъ въ свободната си родина, може би, още несъзнателно, но очакватъ ново просвѣтление въ гражданско и религиозно-нравствено отношение; очакватъ да вкусятъ отъ богатата на християнската духовна култура. Едно мирно християнски любвеобилно проникване между това здраво население трѣбва постепенно да се създаде. Кой трѣбва да извърши това? Безспорно това ще е дългътъ на двата народни духовно-културни института — Църквата и школата. Времената и обстоятелствата ще се измѣнятъ и тая благоприятна и тѣй необходима за народното духовно единение мисия ще се улесни. Но, и Църквата, и школата трѣбва о време да бждатъ готови на поста си и да използватъ всѣки благоприятенъ за целъта моментъ. Пловдивъ е твърде далеченъ центъръ за Смоленско-родопската областъ, за да може да бди и успѣшно ржководи духовно-културното дѣло въ нея. Трѣбва да се избере единъ по-удобенъ пунктъ, където епархийскиятъ архиерей да застане на божествена стража и да вземе това дѣло въ своитѣ ржце.

Съ създаването на 13-та епархия голѣмината на другитѣ епархии не ще се намали. Вѣрно е, че на първо време Смоленската, или, може би, Хасковската епархия ще има голѣма територия, но съ по-малко отъ другитѣ епархии християнско население. Впоследствие, обаче, тя ще ги настигне и въ това отношение. Па и сега въ оная територия сж се прибавили вече голѣмо число бежанци изъ Тракия и Македония.

При положението, че православно българско население въ Царството е *достигнало до $5\frac{1}{2}$ милиона* души, на всѣка една отъ 13-тѣ епархии би се паднало *по 400 хиляди християни*. Такова равночислено разпредѣление не е възможно. Но при все това, както се каза вече, въ сравнение съ епархийтѣ на източнитѣ патриархати и съ тия въ държавитѣ на нашитѣ съседни, българскитѣ епархии ще бждатъ по-многолюдни. При това положение и държавната власть не би имала основание да не приеме това число на епархийтѣ въ Царството. Висшата църковна управа би трѣбвало настойчиво да поддържа за узаконяване на толкова епархии. Защото въ такъвъ случай и числото на епархийскитѣ архиереи, — *единъ предстоятель съ 12 митрополити*, — ще бжде число апостолско, свещено и канонично, па и висшата църковна управа ще бжде улеснена, както въ самата изборна система, тѣй и въ грижитѣ за духовно-културното и нравствено-религиозно израстване на българския народъ.

4. Сериозно внимание би трѣбвало да се обърне и върху съдържанието на чл. 11 отъ Проектуустава, преди той да стане законъ. Въпросътъ се касае до органиитѣ, съ съдействието на които епархийскиятъ архиерей упражнява своята власть. Комисията опредѣлила три такива органи: *Епар-*

хийски съборъ, Епархийски съветъ и Епархийски църковенъ съдъ. Досегашната функция на Епархийския духовенъ съдъ се иззема отъ съвета и се създава специаленъ църковенъ съдъ. Мнозина, обаче, намиратъ, че съ това дѣлото на епархийската властъ нѣма да се подобри, а само ще се усложни. Въ сжщностъ създаването на новъ органъ за архиерейската властъ, какъвто ще бжде църковния съдъ, е едно съ нищо неоправдано раздѣление на две половини Епархийския духовенъ съветъ. Това нововъведение е неоправдано, понеже и сегашниятъ духовенъ съдъ върши своята сждебна функция не по-лошо отъ което и да е специално сждилище. Това е единъ фактъ, който всѣки денъ се засвидетелствува отъ почтени правници-адвокати, които сж били въ духовнитѣ сждилища защитници по брачни дѣла.

Но епархийскитѣ съвети, като църковни сждилища, тепърва ще заставатъ съ достоинство на високото правно положение. Църквата издържа две духовни семинарии. При държавния Университетъ има единъ Богословски факултетъ. Мнозина отъ свещеницитѣ въ престолнитѣ епархийски градове сж завършили богословски, па дори и юридически факултети. Други млади клирици и семинаристи следватъ въ тия висши учебни заведения. А това значи, че епархийскитѣ духовни съвети постоянно ще се допълватъ съ членове клирици — вишисти, правници и богослови. При такъвъ просвѣтенъ контингентъ на своитѣ членове епархийскитѣ духовни съвети, безспорно, ще изпълняватъ съ голѣма опитностъ и познания функцията на църковния епархийски съдъ. Тогава създаването на новъ такъвъ става още по-неоправдано.

Но новосъздаваниятъ епархийски църковенъ съдъ не ще може да се осъществи и по чисто финансови причини. Той мжчно ще може да се издържа. Приходитѣ на епархийскитѣ съвети всѣки денъ намаляватъ. Значително сж намалѣли и браковетѣ и бракоразводитѣ. Заведенитѣ брачни дѣла стоятъ безъ движение, поради невъзможностъ да се прибератъ сждебнитѣ бери и мита. Много отъ брачните двойки живѣятъ невѣнчани, поради липса на парични срѣдства да се сдобиятъ съ необходимитѣ документи. Служащитѣ въ митрополиятѣ и архиерейскитѣ намѣстничества съ месеци не могатъ да получатъ заплатитѣ си поради липса на постъпления въ епархийската каса. При това положение на църковнитѣ финанси едва ли би било разумно да се създава тоя скжпъ органъ на епархийската властъ. Защото за издръжката на специалния църковенъ съдъ ще сж потрѣбни най-малко 240 хиляди лева годишно. А въ нѣкои епархии тоя съдъ ще има да разгледа годишно 100-120 брачни и духовни дѣла. Приходи отъ тия дѣла ще се получатъ не повече отъ стотина хиляди лева. А това значи, че тоя съдъ ще има малко работа и много разносики...

Очевидно е, че създаването на отдѣленъ Епархийски църковенъ съдъ нито е навременно, нито е възможно да се издържа, нито има достатъчно работа за него. Каза се вече, че функцията на тоя съдъ и сега се изпълнява отлично отъ Епархийския съветъ, а за напредъ тя ще се изпълнява още съ по-голѣмо достоинство, понеже всички епархийски съветници ще бждатъ вишисти — богослови и юристи. По тоя начинъ ще бжде запазенъ и принципътъ: бракоразводното правораздаване

да се извършва отъ тия, които иматъ благодатното право да извършватъ бракосъчетанието, т. е. ще се запази въ ржцѣтѣ на пастиритѣ, ксито иматъ *правото да врзватъ и разврзватъ*. Брактъ е свещено таинство и съ неговото разкжсване би могла да се занимава само Църквата. Следователно, би трѣбвало сериозно да се обсжди въпросътъ, дали ще има полза отъ създаването на специаленъ органъ за църковенъ съдъ, или ще бжде много по-разумно чл. 11 въ Проектоустава да се коригира въ смисълъ: *функцията на тоя съдъ, както до сега, да се изпълнява отъ Епархийския духовенъ съдъ.*

(Слѣдва).

S. W.

БЕЛЕЖКИ И ОТЗИВИ.

Синовна грижовностъ и Христоподобна любовъ. Въ последния бр. 38 на бургазкото сп. „Религия“ четемъ искрени думи, пълни съ топлота и историческа правдивостъ:

— *Ние въ България, всички врующи безъ разлика на вроризповѣдъ — не може да не държимъ смѣтка за презвѣковния фактъ, какво православната Църква е народна и ако тя има нужда отъ одухотворяване* (авторътъ е искалъ, може би, да каже — има необходимостъ отъ „събуждане, оживѣване, раздвижване“ — Б. Авт.), *то ще стане не чрезъ отрицание, отбѣгване или пренебрѣгване, а чрезъ синовна грижовностъ и Христоподобна любовъ въ името на Отецеството; иначе нѣмаме право, дори, да говоримъ . . . .“*

Знаменити думи! Сигурно тѣ сж продиктувани отъ бистъръ умъ и добро сърдце.

Въ горния цитатъ има три сжществителни, които не сж случайни и на които искаме да се спремъ. Тѣ сж характерни за скждоумието на днешното време; тѣ опредѣлятъ поведението както на отдѣлната личностъ, така и на общественика спрямо Църквата.

Отрицание. Къмъ отрицание се строятъ пълчищата на ония тъмни духове, за които светиятъ ап. Павелъ говори, че сж обектъ, въобще, на черковната борба (Ефес. 6:12). Тѣмъ е сега „дадена властъ“ заради прощитването на всичко недостойно въ свѣта и възврщането му — отклоненъ — къмъ пжтя на вѣрата, новия животъ и Бога. Споредъ пророчествата, тѣ — дошли отъ северъ — ще минатъ и ще заминатъ, подобно вихрушка огнена. Врующитѣ, обаче, трѣбва да бдятъ и да се постоянно молятъ да не низпаднатъ въ изкушение, да не се увлекатъ въ юдиното хоро на сатаната, който е противникъ на Божия Синъ. Неговата стихия е отрицанието и разрухата, мракътъ и смъртъта. Вдѣхновеннието и крепкостта въ вѣрата на братята и сестритѣ ни трѣбва да бждатъ непрекжснати, защото силенъ е онзи красенъ Победителъ, Който ни настрѣчва:

— Дерзайте, азъ победихъ . . . .

Отбѣгване. Ако днесъ България и, изобщо, свѣтътъ е отпадналъ малко или много отъ религията, то е защото мнозинството отъ врующитѣ (които действително сж врующи!) е трѣгнало по тоя сивобледенъ пжтъ на отбѣгване божествената литургия и благодатнитѣ таинства на олтара. Такива не сж противници на Църквата. Не, по никой начинъ. Но . . . такива не сж и особенитѣ приятели на Христовата невѣста. Врующи, тѣ се ограничаватъ въ себе си — никому зло не правятъ; никому, обаче, и добро не струватъ. Отъ нерадение тѣ, просто — ей така, — отбѣгватъ Църквата.

Нека, обаче, не забравяме справедливата присъда на словото Божие въ свещения Апокалипсисъ:

— Зная твоитѣ дѣла: ти не си ни студентъ, ни горещъ; о, дано бѣше студентъ или горещъ! Така, понеже си хладкъ, и нито горещъ, нито студентъ, ще те изплювамъ изъ устата Си (Откр. 3:15 — 16).

Пренебрѣване. Докато отбѣгването е по-скоро индивидуална черта, то пренебрѣгването е грѣхътъ на общественика у насъ. Досега религията се е схващала като нѣщо реакционно, старо, попско, извънъ свѣта. Нѣмало сме държавници и политически програми, които да не пренебрѣгватъ, а да любятъ и защищаватъ Църквата. Ние искаме и ще работимъ за повече социална дейностъ, тачене и вмешателство на Църквата ни въ селото и града. Отпадналиятъ и боленъ свѣтъ има нужда отъ лѣкаръ; единственъ той е — Изкупителътъ на цѣлия свѣтъ!

Навѣрно това е била интимната мисль на автора о. Методий въ процитирания пасажъ, поставенъ въ кавички, т. е. не Църквата има нужда, а свѣтътъ има крещящата необходимостъ отъ вмешателството на Ц-вата въ личния и общественъ животъ на българина. Това е нейнъ дългъ, дългъ къмъ пасомитѣ! И — въ това, именно, вмешателство, Ц-вата трѣбва да се съживи, събуди, обнови, възкреси, одухотвори. Тѣй както бѣше въ времето блажено на историческия ни възходъ; тѣй както е въ великитѣ англосаксонски страни... Ако не чуемъ — и днесъ — тая повеля, нека не се чудимъ защо интелигенцията отрицава — отбѣгва — пренебрѣгва Църквата и, защо всевъзможни анемични секти, подобно кърлежи, сж плъзнали низъ милата родина.

Съ такива мисли — възхитени — ние прочетохме уводната статия на бургазкото сп. „Религия“ и си казахме:

— Ако България още кърми подобни скъпи синове, о! майко — ти не си загинала — живѣешъ и ще живѣешъ презъ вѣковетѣ...

Нека завършимъ съ цитата, като дебело подчертаемъ чиститѣ и искрени, смѣли и правдиви, вдъхновени свише редове:

— Всички вѣрующии въ България безъ разлика на вѣроизповѣдъ, не може да не държатъ смѣтка за презвѣковния фактъ, какво **Православната Църква** е народна и, ако „тя има нужда отъ одухотворяване“, то ще стане не чрезъ — отрицание — отбѣгване, или — пренебрѣгване, а чрезъ **синовна грижовностъ** и Христоподобна любовъ *въ името на Отецеството*; иначе — нѣмаме правото, дори, да говоримъ!!!..

Магьтъ Царски

Седмиченъ прегледъ на събитията.

На 18 т. м. Тѣхни Величества Царьтъ и Царицата пристигнаха презъ Българь въ София. Впечатленията на Държавния Глава отъ Западъ сж отлични. Гордъ съмъ, каза Царьтъ, че Моето Отечество и българскиятъ народъ навсѣкжде сж зачитани. Вниманието, което се указа на Менъ, е внимание къмъ българския народъ и България.

Турскиятъ м-ръ-председателъ г. Исметъ паша, заедно съ м-ра на външнитѣ работи г. Руджи Бей, пристигнаха въ София, като гости на нашето отечество. Това посещение на първитѣ отговорни политици на нашата съседка не може да не създаде повече искреностъ и по-голямо сближение между дветѣ съседки и да уясни вѣрското положение на нашитѣ сънародници въ турската република.

Съставътъ на делегацията, която ще представлява България въ заседанията на Финансовия комитетъ на О. Н., е: м-ръ Стефановъ, директорътъ на държавнитѣ

дѣлгове г. Стояновъ и управителътъ на Н. Банка г. Момчиловъ.

На 18 т. м. започнаха заседанията на бюрото на Народното събрание, което ще разгледа правилника за вътрешния редъ съ огледъ Народното събрание да стане по-експедитивно.

Миналата седмица се сключи пактъ между гърци и турци. Този пактъ си поставя за задача не само да разшири търговскитѣ и икономически връзки между дветѣ страни, но и да запази днешнитѣ имъ териториални граници.

Изпълнителниятъ комитетъ на нац-цариниститѣ въ Ромжния почна заседанията си. Настроението срещу м-ръ-председателя Вайда Воеводъ е голѣмо. Въ политическитѣ срѣди се говори за единъ кабинетъ начело съ г. Дука.

Обръчътъ около Германия се стяга все повече. Френската дипломация зарегистрира напоследъкъ доста успѣхи въ това направление. Тя спечели напоследъкъ Австрия, на пжтъ е да спечели Унгария и нѣкои балкански народи, които до сега симпатизираха на Германия. Франция даже заплашва Германия.

Съветска Русия и Япония се готвятъ вече усилено за война. Това не скриватъ вече управляващитѣ срѣди и на дветѣ страни. Манджурската граница представлява сжщински лагеръ. Военнитѣ действия могатъ да започнатъ всѣки моментъ.

СКАЗКИ И СЪБРАНИЯ.

Апостоли за миръ предъ софийнци.

На 16 септември, сжбота, въ салона на Военния клубъ се състоя тържествено събрание, на което произнесоха речи представителитѣ на различнитѣ държави, вземащи участие въ конференцията за международно приятелство чрезъ църквитѣ. Посетено бѣ много добре. Присѣтствуваха и Високопреосвещенитѣ митрополити Старо-Загорскиятъ Павелъ, Доростоло-Червенскиятъ Михаилъ и Врачанскиятъ Паисий. Събранието бѣ открито отъ Негово Високопреосвещенство св. Софийския митрополитъ г. г. Стефанъ — представителъ на Българската православна църква.

Той започна така: Драги, скъпи гости! Братя българи! Нека възладемъ на Бога благодарение, че нашиятъ престолень градъ се е сподобилъ съ голѣмата честь да има въ себе си виднитѣ работници на Христовата църква отъ цѣлия свѣтъ, поели върху своитѣ плещи дълга да бжде очистенъ свѣтътъ отъ всички причини и възможности, които сж го изправяли въ неговата история предъ страшнитѣ кървави конфликти и войни. Понеже историческиятъ пжтъ на човѣчеството повече брое факти на размирици, на крамоли и вражди, а човѣкъ е създаденъ за миръ, за любовъ, за блаженство, то естествено е, че институцията, която е рожба на миръ и която има мира като идея, целта на която е вѣченъ миръ и вѣчна любовъ, не може и не бива да бжде повече индеферентна къмъ свѣтовнитѣ събития, които водятъ човѣчеството по кървави пжтища. И затова църквитѣ Христови взеха върху себе си голѣмата повеля на Христа. — „Миръ вамъ“ като пръвъ и сжщественъ, най-навремененъ свой дългъ и то дългъ общъ, не изолиранъ въ отдѣлни църкви, а навредъ въ вселената, дето се почита Христосъ като Синъ Божий и Синъ Човѣчески, като истински Изкупителъ и Спасителъ на цѣлия човѣшки родъ.

Балканската война, която бѣше война най-святая по своята целъ и идеалъ, въ своя край разкри падение отъ тоя идеалъ, отричане на тоя идеалъ. Съюзниците се хванаха за гуша и отъ приятели станаха неприятели, забравиха общия вѣковенъ врагъ противъ кръста и Църквата. Пролѣ се невинна братска кръвь и катедри тѣ на тѣзи братски страни, макаръ и да бѣха християнски, се надпреварваха да се осждатъ. Въ това време единъ благородникъ, името на когото съпочитъ произнася цѣлиятъ човѣшки родъ, пропитъ съ съзнание за култура и човѣчностъ, благородниятъ американецъ Карнеги предостави срдства за една анкета на Балканския п-въ. Като резултатъ на тая анкета се яви едно силно и горещо желание, надхвърлящо неговитѣ мѣроприятия на Балканитѣ. Той предостави своитѣ срдства на единъ фондъ, който послужи за база на църквитѣ, за да се впрегнатъ въ една усилена работа, водеща човѣчеството къмъ приятелство и чрезъ приятелство къмъ миръ въ името на Бога и любовта къмъ човѣка като най-ближенъ за себе си.

Така, — каква ирония на сждбата! Деятелитѣ на тоя фондъ се събраха въ историческия градъ Констанцъ — градътъ на великия Хусъ и положиха основитѣ на Всемирния съюзъ за миръ чрезъ църквитѣ въ надвечерното на свѣтовната война, въ минутата, когато Виена изпращаше своитѣ полкове срещу Сърбия, а войскитѣ на Франция, на Англия, на Германия, на Русия бѣха на границитѣ и Европа бѣше предъ страшенъ пожаръ, който и до днесъ още влияе надъ сждбинитѣ на цѣлото човѣчество. Тѣзи, които бѣха вѣрни на идеята „турни ножа въ ножницата“, че не съ кърви, а съ идеи, не съ смъртъ, а съ животъ се твори животътъ, останаха вѣрни на живота и въпрѣки обстоятелството, че имъ се взеха паспортитѣ и бѣха поканени да напуснатъ Констанцъ, си дадохъ клетва, че ще продължатъ дѣлото на мира, за да го доведатъ до положението да стане една вселенска догма за всички църкви и християнски народи.

И ние виждаме, че, въпрѣки голѣмитѣ бушування на страшната война, тѣзи апостоли на Христовата повеля: „Миръ вамъ“ и „Миръ всѣмъ“, се събиратъ въ неутралнитѣ държави, за да доведатъ човѣчеството до съзнанието, че човѣкъ за човѣка не бива да бжде звѣръ, а братъ. Тамъ тѣ изработиха статутитѣ, разкриха пжтищата, начертана възможноститѣ и тутакси подиръ страшната война, унизителнитѣ и срамни договори, още въ пламѣцитѣ на голѣмия човѣшки поплакъ отъ страшната свѣтовна катастрофа, тѣ повикаха всички църкви най-първо на голѣмъ учредителенъ конгресъ, за да се вземе по-смѣло живото гениално дѣло на мира въ здравитѣ ржце на Хризовитѣ слуги. И въ 1920 лѣто въ едно красиво кжтче на миролюбива Швейцария, градчето Санъ-Беатембергъ, се свика първиятъ конгресъ на църквитѣ, на който конгресъ за първи пжтъ Българската правосл. църква влѣзе въ тоя съюзъ и каза своето слово за участие, за работа и разкри своето радеяние за този великъ и светъ човѣшки подвигъ. Тукъ ние, довчерашни врагове, се видѣхме подъ покрива на Христовото прощение и любовъ и вмѣсто умраза, и вмѣсто питане: Кание, кжде е братъ ти Авелъ? — ние съ наведени чела и съ отворени сърдца шепнѣхме хубавата повеля на Христа: „Обичайте се единъ други! Миръ вамъ! . . .“ И всички се раздѣлихме отъ това свето събрание въодушевени съ голѣмата повеля на нашата вѣра да работимъ искрено за приятелството между народитѣ и за мира на свѣта, като никой не скрива истината, никой не тѣпче правдата и никой не се отрича отъ това достойние, което Богъ е

далъ на всѣки човѣкъ отдѣлно и на всички вкупомъ — свободата на съвестта, на личността, на живота. Отъ тукъ нататкъ се редиха редъ конференции. Съюзътъ се развива, разширява, докато най-после управителниятъ комитетъ пожела това настояще благословено лѣто да държи една отъ своитѣ конференции въ нашия престоленъ градъ.

Тѣзи, които сж дошли днесъ тукъ отъ всички страни на свѣта и всички църкви, като желани наши гости, тѣ сж, които създадохъ, закрепиха и развива този Съюзъ. И затова ние сме радостни, щастливи и честити, че имаме тия именно апостоли на мира между насъ и предъ насъ.

Ще имате радостта и щастieto да ги чуете. Азъ бѣхъ длъженъ да направя тоя малкъ въводъ, за да извикамъ онова настроение въ вашитѣ души, което е потрѣбно, за да сж разтворени тѣ за великитѣ идеи, които ще бждатъ разкрити отъ ораторитѣ — наши гости — участници въ тая конференция.

Следъ Н. Високопреосвещенство митр. Стефанъ взе думата английскитѣ делегатъ лордъ Дикинсонъ, председател на Съюза. Той очерта идеологията на Съюза. Целта ни е, каза г. Дикинсонъ, да прокараме идеята за приятелство между народитѣ, защото ако можемъ да осществимъ приятелството, мирътъ ще последва. Нека да се подредимъ и намѣримъ една обща целъ, за която всички да се заловимъ да работимъ. Единъ интересъ трѣбва да владѣе надъ всички други, той е общото благосъстояние на човѣчеството. Понататкъ г. Дикинсонъ се спре на катастрофитѣ, които една бждеща война може да донесе на човѣчеството, и апелира да се заработи за общото благосъстояние и общия миръ. Ние, каза г. Дикинсонъ, хората отъ Всемирния съюзъ, нѣма да спремъ нашитѣ трудове, но ще очакваме и вие — приятелитѣ отъ България, да спомогнете за тая велика целъ.

Датскиятъ делегатъ епископъ Амундсенъ се спрѣ на необходимостта на първо мѣсто отъ национално съзнание и запазване характернитѣ особености на всѣки народъ. Заяви, че днесъ Европа се страхува само отъ себе си.

Професоръ де Боеръ (Будапеща) разгледа страшното икономическо положение, въ което свѣтътъ е изпадналъ. Спирайки се на договоритѣ, г. професоръ Боеръ каза: — И събитията въ последнитѣ 14 години доказватъ, че договоритѣ сж донесли това положение на недовѣрие между народитѣ и причиняватъ недоволството и революционното настроение у тѣхъ. Ние чрезъ нашата борба искаме да предотвратимъ войната. Мирътъ и спокойствието въ свѣта могатъ да почиватъ само на базата на правда и справедливостъ между народитѣ.

Топла и пропита съ сърдечностъ речъ произнесе Ромжнскиятъ делегатъ г. проф. Михалческу. — Братя българи, каза той, наричамъ ви съ това скжпо име, защото ние имаме съ васъ трайни и разнообразни връзки, духовни, политически и културни. Ромжнската църква дълго време е зависѣла отъ вашата патриаршия въ Търново и Охридъ. Въ началото на миналия вѣкъ мнозина свещеници отъ малка Ромжния сж били ржкополагани отъ видинския митрополитъ. Сегашнитѣ връзки между ромжнския Св. Синодъ и българския сж едни отъ най-идеалнитѣ. Въ политическо отношение ние съ васъ сме правили въ миналото една обща империя по времето на царъ Калояна. Дано тази конференция помогне, щото ние, вие и всички православни балкански народи да образуваме, ако не политическа, то поне духовна единица.

Следъ това думата взе гръцкиятъ делегатъ проф. Аливизитосъ. Той се спре на лошото финансово положение на народитѣ, лондонската конференция, проблемата за войната и обезоружението и засгжи гледището, че тѣхното разрешение не идва, защото не сж поставени преди всичко на една морална основа. Всички трѣбва да работимъ за прераждането на човѣцитѣ, иначе ще настѣпятъ още по-тѣжни и по-тежки времена.

Югославянскиятъ делегатъ Д-ръ Воиславъ Яничъ бѣ посрещнатъ съ бурни ржкоплѣскания. Той започна речта си много възбудено.

— Никога презъ живота си не съмъ билъ възбуденъ толкова много, както днесъ. Отъ 23 год. говоря по събрания и църкви, но никога не съмъ се чувствувалъ така развълнуванъ и щастливъ въ града, който най-много обичамъ. Отъ своето детинство още често съмъ се чудилъ и кръстилъ защо ние и вие така лошо сме живѣли въ миналото. И както църковниците се молятъ „О мирѣ всего міра“, така и ние, двата кръвни брата, трѣбва да се молимъ за миръ между насъ.

Мирътъ на Балканитѣ зависи отъ разбирателството между сърби и българи, дори мирътъ въ цѣла Европа зависи отъ тѣхното разбирателство. Ако въ 1915 г. българи и сърби бѣха се разбрали, европейската война щѣше да свърши две години по-рано. Сръбскитѣ духовници тая година бѣха приети у васъ братски. Следъ нѣкой день ще се уверите и вие, Ваше Високопреосвященство (къмъ митр. Стефанъ) и всички други, че скоро ще дойдете въ Бѣлградъ, Карловци, Печъ и въ града на нашия общъ светителъ светаго Климента — въ Охридъ.

И азъ вѣрвамъ, че ще успѣемъ да постигнемъ разбирателство между сърби и българи. И въ Бѣлградъ, и въ София, и въ Рилския манастиръ, и въ Охридъ ще живѣе сръбско-българското приятелство. За многая лѣта!

Архиепископъ Висарионъ (Албания) произнесе пропита съ топли симпатии къмъ българския народъ речъ.

Дадено ми е правото да ви поздравя съ вика: „Да живѣе България!“ Ние дойдохме да работимъ за миръ между народитѣ. Но ние смѣтаме, че мирътъ може да бжде застрашенъ, ако не бжде разрешенъ въпросътъ за малцинствата, въ който Албания не е по-малко заинтересована. И нашата конференция има за голѣма своя задача да направи всичко възможно въ тази насока. Ние вѣрваме, че ще се постигне много нѣщо въ тази насока. Ние разбираме много добре българската болка и тъкмо това чувство ни помага да бждемъ още повече привързани къмъ васъ.

Н. В. Пр. митрополитъ Стефанъ благодари на всички говорители за казанитѣ топли думи по отношение на българския народъ.

Събранието бѣ приключено съ речъ отъ главния секретаръ на съюза г. Анрио, който напомни, че коренътъ на много недоразумения се крие въ непознаването, предразсѣдѣнитѣ и егоистичнитѣ интереси. Направи горещъ апелъ не само да се говори, но и да се действува. Той благодари за сърдечния приемъ, който делегатитѣ сж намѣрили въ нашата страна.

На излизане отъ салона на делегатитѣ бѣха устроени овации.

Съобщава: Д. Капаровъ.

Само учението на Богочовѣка Христа води човѣчеството къмъ духовенъ възходъ, истински напредѣкъ, здрава култура, миръ и щастие.

Годишникъ на Богословския факултетъ при Соф. държавенъ университетъ; т. X за 1932-1933 учебна година.

Всѣка година Богословскиятъ факултетъ издава по единъ годишенъ сборникъ, съдържащъ научни изследвания изъ разнитѣ области на богословската наука. Току-що излѣзлиятъ отъ печатъ тазгодишенъ сборникъ изнася осемъ отдѣлни изследвания.

1. *Основни и основни линии въ развитие на учебния планъ по вѣроучение* отъ извънредния професоръ прот. Хр. Димитровъ (стр. 1—96).

Отецъ Хр. Димитровъ даде вече нѣколко ценни изследвания изъ областта на християнската църковна педагогика. Въ сегашното си изследване той засѣга единъ извънредно важенъ за момента въпросъ. Все-страната културна криза, която души свѣта, засѣга особено тежко и България. Въ борбата съ тази криза въ културния свѣтъ се слагатъ основитѣ на единъ новъ възпитателно-образователенъ пжтъ на въздействие върху душата на съвременното подрастваще поколение. Този новъ пжтъ е и предметъ на изследването на о. Хр. Димитровъ. Къмъ изследването е приложенъ и единъ „проектъ за новъ учебенъ планъ по вѣроучение въ България“.

2. *Братята Господни*, отъ извънр. професоръ Хр. Гяуровъ (стр. 1—44).

Въпросътъ за братята Господни е единъ отъ труднитѣ ексегетически въпроси. Проф. Гяуровъ е наклоненъ да приеме, че подъ „братя Господни“ въ случая се разбиратъ „родственици Господни“, понеже въ онова време въ еврейтѣ думата „братъ“ означавала и „братъ“ и „братовчедъ“ и „родственикъ“ въобще.

3. *Петдесетници*, ч. II, отъ извънр. професоръ Д. Дюлгеровъ (стр. 1—52).

Днесъ петдесетницитѣ въ България развиватъ усиленна прозелитска дейностъ. Тѣ, както и адвентиститѣ и др., разнасятъ една духовно-отровна книжинна. Изследването на проф. Дюлгеровъ се явява тъкмо на време въ помощ на православно родно духовенство, за да може то да бжде улеснено въ борбата му съ сектантитѣ-петдесетници.

4. *Книгата Еклисиастъ*, отъ ред. професоръ Ив. С. Марковски (стр. 1—96).

Книгата Еклисиастъ винаги е обръщала внимание съ своя своеобразенъ песимизъмъ и скептицизмъ, схващания, които сж въ пълно противоречие съ вѣрата въ единъ всемогущъ, всесправедливъ и всеблагъ Богъ. Съ отстранението на това привидно противоречие авторътъ се справя чрезъ едно всестранно вдълбочаване въ самия текстъ и въ истинския смисълъ на редица термини.

5. *Междуцърковното положение на Бъл. правосл. църква следъ освобождението на България*, отъ редовния професоръ Д-ръ Ст. Цанковъ (стр. 1—122).

Изследването си о. Цанковъ раздѣлилъ на три глави: 1) схизма и общение съ другитѣ православни църкви; 2) църква, народностъ, филетизъмъ и разрешение на българския църковенъ въпросъ и 3) отношение на Бълг. православна църква къмъ неправославни

християнски църкви, т. е. — към т. н. „екуменическо движение“, сжщо към разни всесвѣтски и между-църковни съюзи и движения. Изследването хвърга обилна свѣтлина върху засегаитѣ въпроси, като подлага на обсъждане и най-новитѣ слбития изъ нашия между-църковенъ животъ.

6. Конституционнитѣ принципи за отношението между държава и църква въ славянскитѣ държави, отъ сжщия (стр. 1—18).

7. Българската Екзархия въ Цариградъ, отъ редовния проф. архимандритъ Евтимий (стр. 1—32).

8. Разграничение на понатията евреи и израилтяни като народности единици, отъ ред. проф. Ив. С. Марковски (стр. 1—32).

Проф. Марковски идва до заключение, че „израилтянитѣ принадлежатъ къмъ еврейтѣ, ако не всички евреи сж израилтяни“. Името *Habiri* е по-старо отъ името на израилския народъ; израилтяни се наричали жителитѣ на северното царство, следъ като великата еврейска държава подиръ смъртъта на Соломона (993 г.) се разпаднала на две: северно—израилско и южно—юдейско.

Всѣко отъ тѣзи изследвания е отпечатано и въ отдѣлни отпечатъци. Желателно е всички св. митрополи да не пропускатъ да набавятъ за своята си библиотека, както и за останалитѣ църковни библиотеки въ епархията, нужното количество екземпляри отъ Годишника и отъ всички отдѣлни отпечатъци на Годишника. Доставкитѣ ставатъ отъ книжарница „Факель“ (София, площадъ Св. Недѣля).

Прот. Ив. Гошевъ.

I. У насъ.

Пристигане на Намѣстникъ-Председателя на Св. Синодъ. Миналия четвъртъкъ, на 21 т. м., пристигна въ столицата Негово Високопреосвещенство св. Видицкиятъ митрополитъ г. Неофитъ, Намѣстникъ-Председателъ на Св. Синодъ, който днесъ отпътува обратно за престолния си градъ Видинъ.

Министъръ председателтъ и председателтъ на Народното събрание въ Бачковския манастиръ. На 12 т. м. министъръ-председателтъ г. Н. Мушановъ и председателтъ на Народното събрание сж посетили Бачковския манастиръ. По случай имения день на г. Ал. Малиновъ въ манастирската църква е билъ отслуженъ молебенъ. На високитѣ гости е билъ даденъ обѣдъ, следъ което тѣ въ 4 часа сл. пл. сж отпътували за София.

Новъ секретаръ на Рилския манастиръ. Св. Синодъ е освободилъ отъ длъжностъ, по собствено желание, досегашния секретаръ на Рилския манастиръ иеромонахъ Климентъ.

На негово мѣсто е назначилъ Дамянъ Цанковски,

бившъ учителъ въ Свещеническото училище при Черепишкия манастиръ, свършилъ Богословския факултетъ при Софийския държавенъ университетъ.

Игументъ на Рилския манастиръ въ столицата. На 21 т. м. пристигна въ столицата по служебна работа Негово Високопреподобие архимандритъ Флавианъ, игуменъ на Рилския манастиръ.

Срещата между български и сръбски духовници. Делегатътъ на Сръбската православна църква въ Международната конференция за миръ и приятелство чрезъ църквитѣ въ София протоиерей д-ръ Воиславъ Яничъ заяви на журналиститѣ:

„Донесохъ официалната покана до българскитѣ архиереи да посетятъ Югославия между 1 и 20 октомврий т. г. Презъ време на посещението въ Бѣлградъ тѣ ще бждатъ приети отъ югославянския кралъ между 10 и 15 октомврий. Бълг. духовници ще посетятъ Бѣлградъ, Сремски Карловци, Нови Садъ, Ипекъ и Охридъ, кждето ще се приключатъ срещитѣ съ нашитѣ духовници.“

Празникътъ на Съединението. На 18 т. м., бѣ празникътъ на Съединението на северна съ южна България. Сжщиятъ день и запаснитѣ офицери празнуваха своя патроненъ празникъ. По тоя случай въ храма-паметникъ „Св. Александъръ Невски“, следъ свършване на св. Литургия, отслужена отъ Н. В. Пр. св. Софийския митрополитъ Стефанъ бѣ изпѣта „Вѣчна память“ за умрѣлитѣ и „Многая лѣта“ за живитѣ ратници. Въ църквата присѣдствуваха председателтъ на Народното събрание г. Александъръ Малиновъ, г. г. министритѣ ген. Кисовъ и д-ръ Ат. Бояджиевъ, дружеството на запаснитѣ офицери и подофицери, опълченцитѣ, родолюбивитѣ организации, официални лица и хиляденъ народъ.

II. Въ чужбина.

Ромънската църква. З. Г. Савинъ, професоръ въ Букурешкия университетъ, пише въ в. „Календарулъ“: „Цариградската патриаршия, като вселенска, трѣбва да има всеправославенъ характеръ. Ние не познаваме, не знаемъ гръцки патриаршии. Ние, познаваме само православни патриаршии: александрийска, антиохийска, иерусалимска и цариградска, т. е. патриаршии на цѣлия православенъ свѣтъ на изтокъ. Тѣзи патриаршии не сж гръцки дори и ако на престолитѣ имъ седятъ лица отъ гръцки произходъ. Цариградскитѣ патриаршески престолъ трѣбва да се представлява отъ всички и да принадлежи на цѣлото християнско православие. Православието не може да бжде оставено да се окупира нито отъ славянството нито пъкъ отъ елинизма. Престолътъ на върховната православна властъ не е право само на една единствена народностъ, каквато и да бжде тя, но той принадлежи на цѣлото православие. На вселенския престолъ трѣбва да седи лице, избрано отъ всички православни църкви безразлично дали избраниятъ ще бжде руснакъ, ромънинъ, гръкъ или българинъ. Цариградскитѣ вселенски патриархъ, освободенъ отъ всѣкаква национална окраска, трѣбва да принадлежи изключително на Църквата и да се занимава само съ нейнитѣ висши интереси“. Тази мисълъ днесъ се сподѣля отъ по-голѣмата частъ на ромънскитѣ богослови професори и съфанатизъмъ се поддържа отъ цѣлия ромънски клиръ. Тази идея изказа и самиятъ ромънски патриархъ Миронъ въ изложението, което направи предъ всесвѣтската конференция за побратимяване на народитѣ чрезъ Църквитѣ...